

când, cu un ultim efort (nici acesta foarte convingător), se ridică spre a se prăbuși definitiv pe mormântul părinților săi.

În schimb, „Aria nebuniei” – centru de greutate al operei lui Donizetti și totodată probă de foc pentru cântăreață și regizor deopotrivă – este concepută și interpretată în spiritul unei veridicități artistice admirabile (cu o mișcare pe cât de firească, pe atât de emoționantă), Valentina Mărgăraș demonstrând aici indiscutabile calități de tragediană, pe care reacția sa la lovitura de trăsnet a scrisorii ticluite le lăsa să se întrevadă încă din actul precedent.

Asumându-și dificila misiune de „a salva un personaj-simbol din cea mai cumplită temniță a artei: închistarea în canoane” (cum mărturisește în programul de sală al spectacolului), Cristian Mihăilescu a reușit din nou să evadeze din rutina montărilor unei opere ce se joacă pretutindeni, de peste 170 de ani (*Lucia di Lammermoor* s-a reprezentat pentru prima dată la 26 septembrie 1835, la Teatrul „San Carlo” din Neapole).

Opera din Brașov – *Lucia di Lammermoor*. **Muzica:** Gaetano Donizetti. **Libretul:** Salvatore Cammarano. **Regia:** Cristian Mihăilescu. **Scenografia:** Viorica Petrovici. **Coregrafia:** Nermina Damjan. **Conducerea muzicală:** Traian Ichim. **Maestru de cor:** Jean Marie Juan. **Cu:** Valentina Mărgăraș (*Lucia*), Yang Bo (*Edgardo*), Valentin Marele (*Enrico*), Dan Popescu (*Raimondo*), Daniel Vâlcoci (*Arturo*), Mihai Irimia (*Normanno*), Sonia Hazarian (*Alisa*). **Data premierei:** 25 noiembrie 2006.

„Nebunia” multinațională

Lansată de Ziua Națională a României, premiera spectacolului *Nunta lui Figaro* a fost destinată a se încadra manifestările cuprinse în săptămâna festivă prin care Opera bucureșteană și-a marcat împlinirea a 85 de ani de existență ca instituție de Stat. Sub semnul aniversărilor mozartiene s-a desfășurat de altfel, pe prima scenă lirică românească, întregul 2006: dacă în ianuarie (la 250 de ani de la nașterea lui Wolfgang Amadeus) seria noilor producții ale teatrului se deschidea cu *Così fan tutte*, în decembrie (la 215 de ani de la moartea compozitorului) un minifestival avea să reunească, sub baghetele unor dirijori de peste hotare, și cele trei titluri ale autorului aflate de mai multă vreme în repertoriu: *Răpirea din serai*, *Don Giovanni* și *Flautul fermecat*. Evident, invitarea artiștilor străini anticipa totodată circulația mai intensă și mai largă a valorilor culturale pe care este de sperat ca, după 1 ianuarie 2007, intrarea României în Uniunea Europeană să o favorizeze și să o stimuleze.

Premiera însăși constituie un veritabil manifest pentru creația artistică multinațională, căci dirijorul David Crescenzi este italian (dar de patru ani trăiește la Timișoara) și regizorul Alexander Rădulescu vine din Germania (dar s-a născut în România), iar pe afișul celor două distribuții figurează nu mai puțin de 14 bursieri (5 români, 3 sârbi, 2 albanezi și câte unul din Bulgaria, Croația, Republica Moldova și Ucraina) ai CEE Musiktheater, asociație germano-austriacă prin a cărei acțiune a prins viață proiectul coordonat de către dna Annelie Fritze, ce mai are încă doi importanți susținători: Opera din Timișoara și American Express.

Totuși, nu mă sfiesc să afirm că meritul cel mai de seamă în reușita acestei montări datorate aproape exclusiv unor oameni foarte tineri (căci implicarea maestrului Stelian Olariu este minimă, dată fiind contribuția aproape insignifiantă

pe care partitura o solicită corului) îl are o artistă care tocmai și-a serbat două decenii de activitate în cadrul Operei bucureștene: Adriana Urmuzescu. Decorul unic creat de către talentata scenografă se constituie dintr-un singur element: o uriașă pictură de epocă (frescă sau tapet, decorând zidurile interioare ale castelului de lângă Sevilla al Contelui Almaviva), străpunsă de câteva uși secrete și alcătuită din trei panouri ce se pot roti independent în jurul câte unui ax vertical, pentru a delimita și sugera – în funcție de unghiul ales – mereu alte spații de joc. Surpriza ingenioasei soluții este pe parcurs amplificată, atât prin folosirea scenei turnante pentru panoul central (care aduce astfel cu sine mobilierul specific diferitelor încăperi), cât și prin răsfrângerea imaginii personajelor în oglinda ce căptușește fiecare panou în parte; dar – din nefericire – efectul ei este și diminuat câteodată, printr-o utilizare abuzivă, atunci când „pereții” respectivi se învârtesc (singuri ori împinși de către eroii înșiși) fără nici un rost.

Fără rost este și faptul că, încă de la primele acorduri ale operei, Suzana înaintează la rampă, rămânând apoi înțepenită acolo până la izbucnirea aplauzelor adresate dirijorului și orchestrei; după cum se vede, deschiderea cortinei încă din primul moment al spectacolului (sau chiar absența ei, în alte cazuri) a devenit pe scenele noastre o modă ce tinde să se transforme într-o veritabilă... molimă, afectându-i grav pe regizorii care (ca în situația de față) habar n-au totuși cum să vizualizeze uvertura, chiar dacă apoi, pentru ilustrarea acțiunii propriu-zise, mai găsesc câte ceva personal de spus.

Personală, aici, este exacerbarea erotismului, care poate că nu i-ar deranja pe spectatorii de azi, poate că nu l-ar fi supărat nici pe compozitorul Mozart, poate că nu l-ar fi scandalizat nici pe libretistul Lorenzo da Ponte și poate că nu l-ar fi revoltat nici pe autorul comediei inspiratoare – Pierre-Augustin Caron de Beaumarchais –, dacă unele dintre gesturile cu încărcătură sexuală explicită n-ar contrazice flagrant

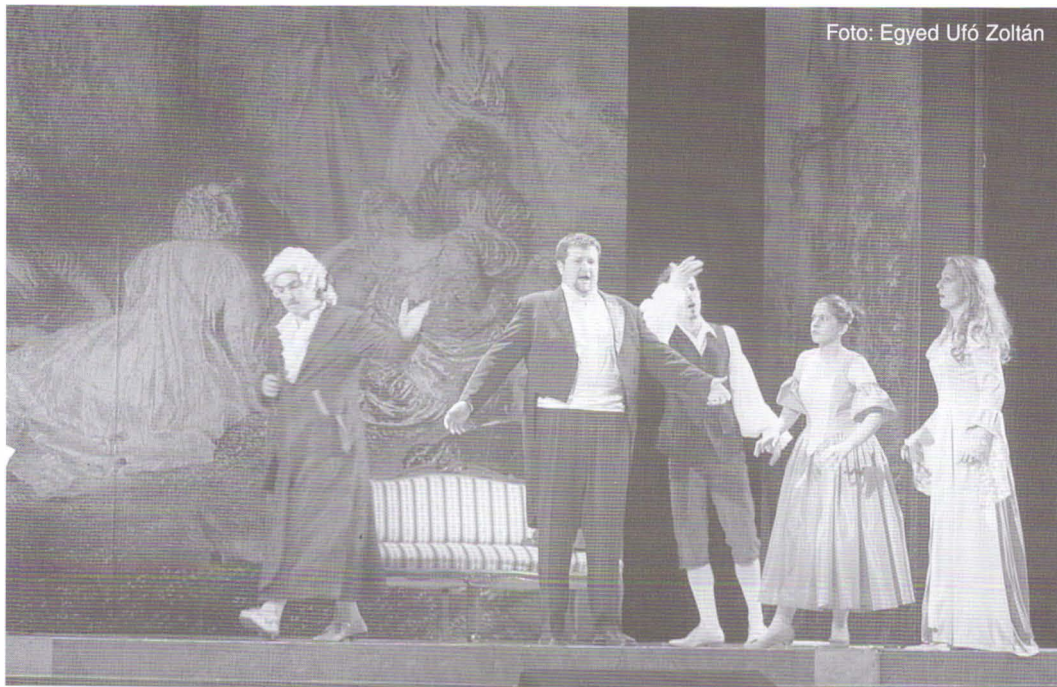

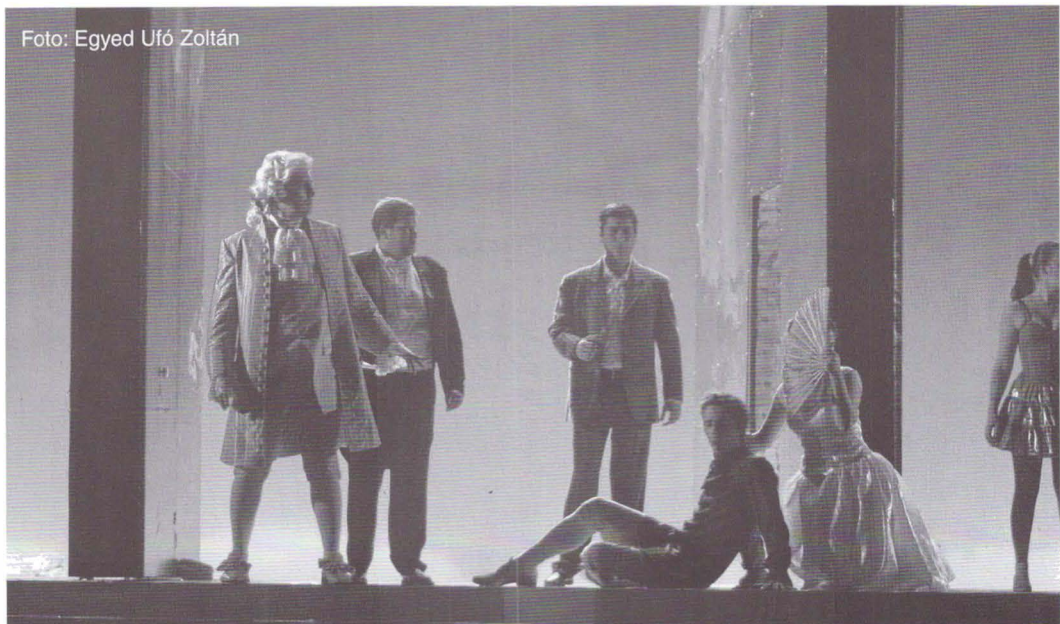
Foto: Egyed Ufó Zoltán

psihologia personajelor, așa cum este ea exprimată prin cuvinte și – în special! – prin muzică. (Pentru că – nu-i așa? – cuvintele mint uneori, dar muzica dezvăluie întotdeauna esența celor mai ascunse gânduri și sentimente.) Ciudat, acest dispreț pentru adevărul partiturii din partea unui artist care s-a format inițial ca violonist... Mai ales că, la un moment dat, desconsiderarea textului mozartian ia o formă extremă, ce a determinat-o pe o spectatoare aflată în primele rânduri să se ridice și să iasă, trecând pe lângă Figaro, care, coborât în public, desfigura una dintre cele mai frumoase arii ale operei („*Aprite un po' gli occhi*”), interpretând-o... în dialog cu dirijorul (care nici măcar n-avea o voce cât de cât educată pentru belcanto)!

Demnă de cel de-al doilea titlu propus de către opus-ul mozartian (*Le nozze di Figaro* ossia *La folle giornata*), montarea foarte dinamică a lui Alexander Rădulescu este foarte aproape de „nebulia” zilei în care are loc *Nunta lui Figaro*: regizorul îi face pe interpreți să intre și să iasă prin cele mai neconvenționale locuri (sala, fosa sau cușca sufleurului) și să cânte în cele mai ciudate și mai dificile poziții, dar exagerează din nou atunci când introduce gesturi de o violență gratuită în relațiile Contelui cu Don Basilio (pe care nu se știe din ce motiv și în ce scop, măturând scena cu el, Almaviva îl brutalizează într-un hal fără de hal) și cu Barbarina (pe care, cu arma în mână, o răpește în văzul tuturor, spre a o viola). În fine, nici „actualizarea” bruscă a tuturor personajelor, în finalul operei, nu mi se pare a fi de cel mai bun gust – mai ales că maniera aceasta de a sublinia eternitatea capodoperelor prin demonstrații ostentative (concepute parcă pentru un public de tot sărac cu duhul) este deja răsuflată, chiar și pe scenele noastre lirice...

Calitatea principală a demersului regizoral o constituie însă, până la urmă, experiența *scenică* deosebit de profitabilă pentru evoluția unei admirabile echipe de tineri cântăreți, similar înzestrați din punct de vedere *actoricesc* și pe care doar valoarea lor *muzicală* (independentă de mărimea și importanța rolului deținut) îi plasează (după opinia mea) în următoarea ordine ierarhică: tenorul timișorean Gergely Nemeti (*Don Basilio*), mezzosoprana bulgară Andreana Nikolova

Foto: Egyed Ufó Zoltán

(*Marcellina*), basul bucureștean Ionuț Pascu (*Figaro*), soprana vieneză (adică... de la Opera de Stat din Viena) Laura Tătulescu (*Suzana*), soprana bucureșteancă Simonida Luțescu (*Contesa*), mezzosoprana albaneză Vikena Kamenica (*Cherubino*), baritonul bucureștean Florin Simionca (*Contele*), basul moldovean (adică... din Republica Moldova) Iurie Maimescu (un *Don Bartolo* pe care, din păcate, machiajul n-a reușit să-l îmbătrânească suficient), basul bucureștean Vasile Chișiu (*Antonio*) și soprana albaneză Eriona Gjyzeli (*Barbarina*).

Nelipsită de câteva inexplicabile decalaje între voci și instrumente, conducerea muzicală exercitată de dirijorul David Crescenzi s-a bazat deopotrivă pe precizia unei orchestre care a cântat de nenumărate ori partitura mozartiană după reluarea din 2000 a vechii montări aparținând regizorului Hero Lupescu și pe siguranța unor cântăreți care își stăpânesc cu egală măiestrie glasul și partitura.

Opera Națională din București – Nunta lui Figaro. Muzica: Wolfgang Amadeus Mozart. Libretul: Lorenzo da Ponte. Regia: Alexander Rădulescu. Scenografia: Adriana Urmuzescu. Conducerea muzicală: David Crescenzi. Cu: Ionuț Pascu (*Figaro*), Laura Tătulescu (*Suzanna*), Florin Simionca (*Contele*), Simonida Luțescu (*Contesa*), Vikena Kamenica (*Cherubino*), Andreana Nikolova (*Marcellina*), Gergely Nemeti (*Don Basilio*), Iurie Maimescu (*Don Bartolo*), Vasile Chișiu (*Antonio*), Eriona Gjyzeli (*Barbarina*). Data premierei: 1 decembrie 2006.

Olița CÎNTEC

... *Dramaturgie*

Argument *dramatIS*

O suită de spectacole-lectură realizate pe texte de tineri autori ieșeni, asta și-a propus și urmărește cu program proiectul **dramatIS**, inițiat și coordonat de subsemnata, sub „pălăria” instituțională a Teatrului „Luceafărul” din Iași. Scopul e promovarea unui detașament de scriitori care trudesc și în câmpul dramaticului, dar care, din variate circumstanțe, sunt aproape necunoscuți în urbea unde activează. E un paradox al culturii române, acesta de a fi mai popular aiurea decât printre ai tăi, paradox, din nefericire, perfect aplicabil și subiecților din *dramatIS*. Criteriile selecției sunt simple și transparente: tineri autori, texte de valoare. Stagiunea 2006–2007 îi aduce pe afișul *dramatIS*-ului pe Dan Lungu, Lucian Dan Teodorovici, Cătălin Mihuleac și Florin Lăzărescu. Patru prozatori care cochetează, iată, și cu scriitura dramatică, dar care au rămas la o distanță nefirească de lumea teatrului căreia îi vorbesc. Proiectul a pășit cu dreptul: **Nuntă la parter** de Dan Lungu a atras un public numeros, peste cele mai optimiste așteptări la un asemenea gen de reprezentație care se adresează unui segment de nișă, de oameni interesați de teatru ca specialiști. A fost o premieră și din alt punct de vedere: debutul unui spectacol-lectură realizat în „dulcele târg”. Prezent la fața locului, împricinatul Dan Lungu și-a savurat textul, recunoscând reușita.

Pentru a învinge efemerul, *dramatIS* se va finaliza cu un volum colectiv, bilingv (româno-englez). Toate cele patru piese lansate la lectură vor constitui o antologie. Căutam editor interesat!